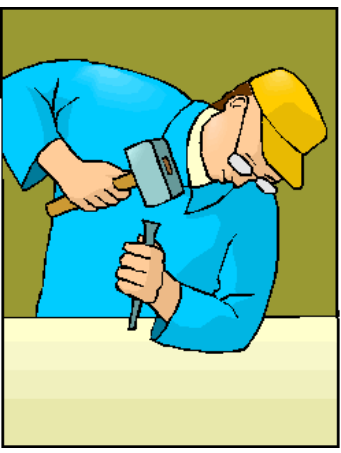

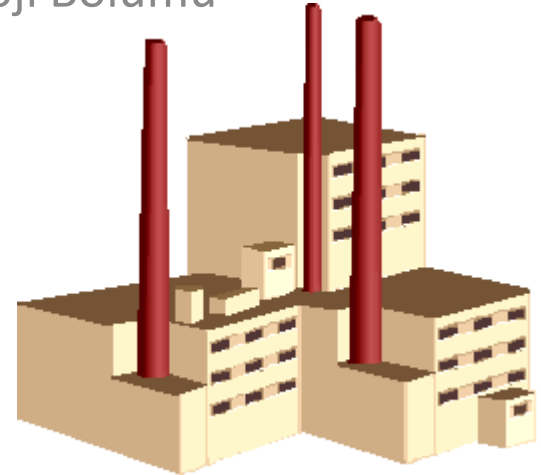
İş Yeri Hekimliği'nde Diyabetli Çalışana Yaklaşım

Prof.Dr.Mehmet SARGIN

Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD.

Prof. Dr.Oğuzhan DEYNELİ

Koç Üniversitesi Hastanesi Endokrinoloji Bölümü

İş Yaşamında Diyabetli Birey

Diyabetin Çalışma Hayatına Etkileri

- DM komplikasyonları tümü ile çalışmaya engel bir durum yaratabilir
- Çalışma yaşamında üretkenlik olumsuz etkilenebilir.
- İşe alınma ve ilerlemede ayırım/engellenme
- Hipoglisemi riski nedeniyle güvenlik hassasiyeti olan işlerde çalıştırılmama

The Impact of Diabetes on Employment and Work Productivity

KAAN TUNCELI, PHD¹
CATHY J. BRADLEY, PHD²
DAVID NERENZ, PHD¹

L. KEOKI WILLIAMS, MD, MPH^{1,3}
MANEL PLADEVALL, MD, MS¹
JENNIFER ELSTON LAFATA, PHD¹

Diabetes Care 28:2662–2667, 2005

- Diyabet varlığı (diğer kronik hastalıklara göre düzeltildikten sonra) çalışma olasılığını kadınlarda %4.4 erkeklerde 7.7 azaltıyor
- İşten ayrılanlarda sağlığın bozulması nedeniyle işten ayrılma 2-3 kat daha fazla
- Diyabetin ve komplikasyonlarının önlenmesi sağlığın, yaşam kalitesinin korunmasına ek olarak ekonomik yaralarda sağlar

Engellilik ve Diyabet

- Engellilik(Disabilite): Uzun dönemde normal günlük işleri yapmada olumsuz etkide bulunan fiziksel veya mental bozukluk.
- Diyabet için durum: Diyabet yaşam boyu süren bir hastalık, tedavi edilmediğinde bireyin günlük işlerini yapmasına engel olabilir.
- «Eğer diyabetiniz günlük işlerinizi yerine getirmeyi daha zor hale getiriyorsa bu tanıma giriyorsunuz.»

Engellilik ve Diyabet

- Diyabet iş yerinde işveren/idareciler tarafından gözardı edilebiliyor.
 - Diyabet dışarıdan görünür bir engel çoğunlukla yaratmaz
 - İşveren/idareciler diyabetin etkilerini ve tedavisini, bununla ilgili gereksinimleri anlamayabilir.

İşe Alım

- Eşitlik ilkesi
 - engeli olan kişinin çalışmasını zorlaştıracak değişiklikler yapılmamalı
 - İşe alımda engeli olmayanlardan farklı değerlendirilmemeli (işe uygun olmama durumu hariç)
 - Eğitimde, kariyer gelişiminde, terfilerde diyabet nedeniyle farklı değerlendirilmemeli

Türkiye -Engellilik

- Engelli işçi, bedensel ve/veya ruhsal durumundaki engelleri nedeniyle, çalışma gücünden en az %40 oranında yoksun olan ve bunu mevzuatta belirtilen hususlara uygun bir sağlık kurulu raporuyla belgelemiş kişidir.
- İş kanunu ve engelli işçi çalıştırma yönetmeliğine, engelli işçi çalıştırmak ve engelli işçi işyeri koşullarıyla ilgili bir takım sınırlamalar koyulmuştur.

ENGELLİLER HAKKINDA KANUN ⁽¹⁾

Kanun Numarası	: 5378
Kabul Tarihi	: 1/7/2005
Yayımlandığı R.Gazete	: Tarih: 7/7/2005 Sayı : 25868
Yayımlandığı Düstur	: Tertip : 5 Cilt : 44

- Madde 14- (Değişik:6/2/2014-6518/72 md.)
- Engellilerin iş gücü piyasası ve çalışma ortamında sürdürülebilir istihdamı için kendi işini kurmaya rehberlik ve mesleki danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi de dâhil olmak üzere gerekli tedbirler alınır.
- İşe başvuru, alım, önerilen çalışma süreleri ve şartları ile istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları dâhil olmak üzere istihdama ilişkin hiçbir hususta engelliliğe dayalı ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.
- Çalışan engellilerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, engelinden dolayı diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.
- Çalışan veya iş başvurusunda bulunan engellilerin karşılaşılabileceği engel ve güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik istihdam süreçlerindeki önlemlerin alınması ve engellilerin çalıştığı iş yerlerinde makul düzenlemelerin, bu konuda görev, yetki ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar ile işverenler tarafından yapılması zorunludur.
- Engellilik durumları sebebiyle iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan engellilerin istihdam edildiği korumalı işyerlerinin statüsü ve bu işyerleriyle ilgili usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Engellilerin Çalışma Koşulları

- İşverenler, iş yerlerini engellilerin çalışmalarını kolaylaştıracak ve işin engelli çalışana uygunluğunu sağlayacak şekilde hazırlamak, sağlıkları için gerekli tedbirleri almak, mesleklerinde veya mesleklerine yakın işlerde çalıştırmak, işleriyle ilgili bilgi ve yeteneklerini geliştirmek, çalışmaları için gerekli araç ve gereçleri sağlamak zorundadırlar. Uygun koşulların varlığı halinde çalışma sürelerinin başlangıç ve bitiş saatleri iş kanunlarında belirtilen sürelerden az olmamak koşuluyla, engellinin durumuna göre belirlenebilir.
- Çalışan engellilerin aleyhine sonuç doğuracak şekilde, diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.
- Engelli İşçi Çalıştırılamayacak İşler:
- Yer altı ve su altı işlerinde engelli işçi çalıştırılmaz. Ayrıca engelliler, sağlık kurulu raporunda çalıştırılamayacakları belirtilen işlerde çalıştırılmaz.

DISCRIMINATION CHECKLIST

- ✓ Are you prevented from taking breaks at work to check your blood glucose levels, eat and take insulin?
- ✓ Was your job offer taken back when you said you had diabetes?
- ✓ Have you been told you can never have a certain job, like bus driver or police officer, because you use insulin?
- ✓ Do you have to have specific blood glucose levels in order to keep your job?

If you answered “yes” to any of these questions, or you are having similar problems, you may be experiencing unlawful discrimination because of your diabetes.

Examples of common reasonable accommodations include:

- Breaks to check blood glucose levels, eat a snack, take medicine or go to the bathroom
- Permission to keep diabetes supplies and food nearby
- Leave for treatment, recovery or training on managing your diabetes
- A different work schedule or a standard shift instead of a rotating shift
- For individuals with diabetic neuropathy (a nerve disorder caused by diabetes), permission to use a chair or stool
- For individuals with diabetic retinopathy (a vision disorder caused by diabetes), large screen computer monitors or other assistive devices

It is your responsibility to ask for accommodations. Although not required, it is best to make a written request for accommodations that:

- 1) Describes how your diabetes is a disability;
- 2) Asks for the specific accommodations you need; and
- 3) Explains how these accommodations will help you continue to be a valuable employee.

**American
Diabetes
Association.**

YOUR RIGHTS. ONE VOICE.™

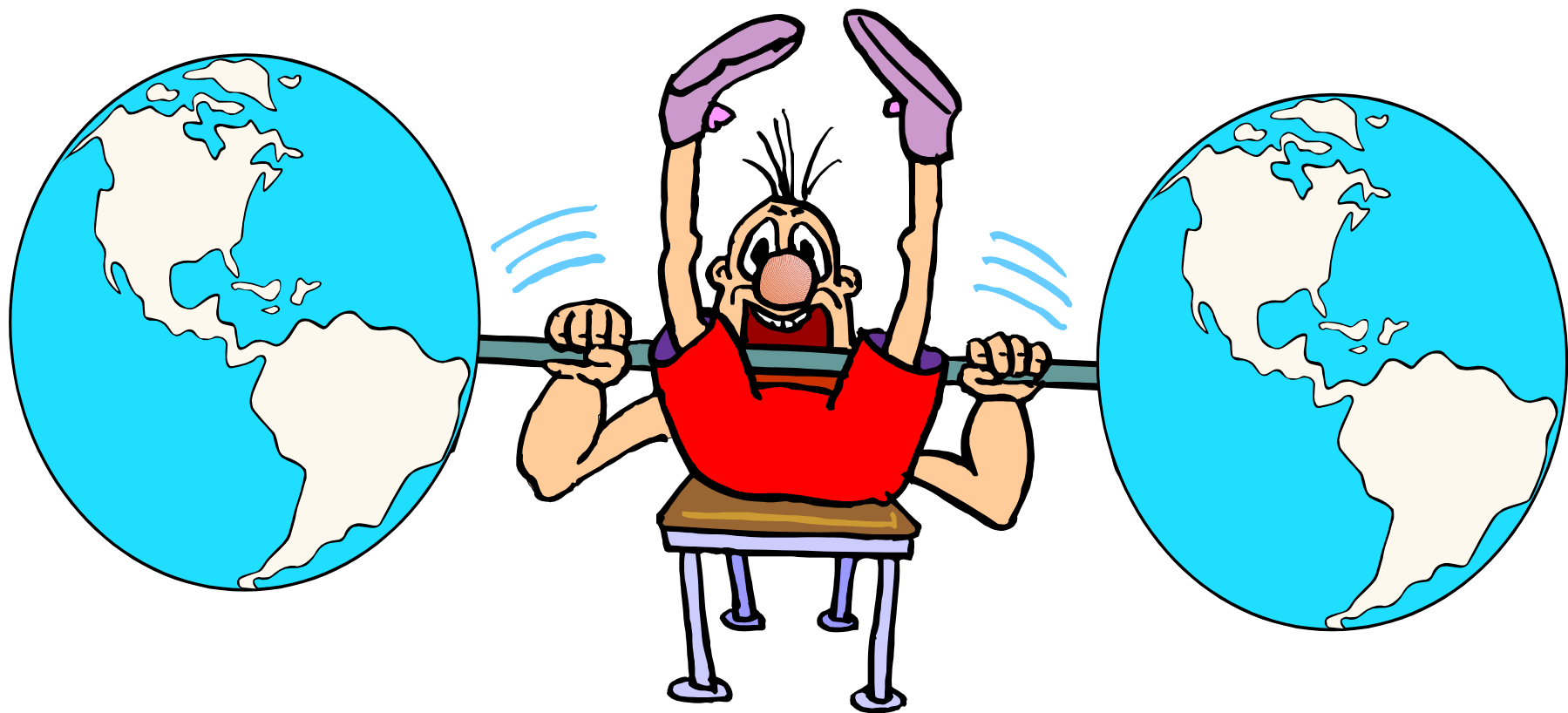

Your Job and Your Rights

**Making Sure People with Diabetes
Are Treated Fairly at Work**

İş Yerinde Diyabet

- İş yerinde diyabetli birey diğer çalışanlardan farklı mı?
 - 10 kg yükü günde tekrarlayan hareketlerle kaldırmasında sıkıntı olur mu?
 - Diyabete etkisi nasıl olur?
 - Düşme riski olan yerlerde çalışabilir mi?
 - Gece mesaisinde çalışabilir mi?

İş Yerinde Diyabet

- Kan şekerini takip için, ara öğün için, ilacını almak için ve tuvalete gitmek için uygun molalar.
- Diyabet yönetimi için gerekli malzemeleri, ilaçları ve yiyeceği ulaşılabilir saklayabilecek imkan
- Tedavi, kontrol ve diyabet eğitimi için izin verilmesi
- Farklı bir çalışma mesai düzeni veya standart bir vardiya düzeni. Değişen vardiya düzeni özellikle yoğun insülin tedavisi için uygun değil.
- Diyabetik nöropatisi olanlar için uygun bir sandalye, his kaybı derecesine göre uygun işler
- Görme sorunu olan diyabetliler için geniş ekran monitör veya yardımcı cihazlar

DM ve Ağır Vasıta Ehliyeti

- “MADDE 6 – (1) İç hastalıklarından diabetes mellitusda;
- a) Ağır diabetes mellitus vakalarında; kişinin araç kullanmasını olumsuz etkileyecek ölçüde kronik komplikasyonları olan (ağır retinopati ve/veya ağır nefropati ve/veya ağır nöropati gibi) ve/veya insülin ve/veya oral antidiyabetik kullanmak zorunda olup sık hipoglisemiler nedeni ile kan şekeri regulasyonu sağlanamayan labil kan şeketine sahip olanlara, kalıcı hipoglisemi duyarsızlığı olanlara ve durumu sağlık raporu ile tespit edilenlere sürücü belgesi verilmez.
- b) Tam bir hipoglisemi bilincine ve risk anlayışına sahip, ancak (a) bendi dışında kalan diyabetlilere, birinci grup sürücüler için en fazla beş yıl, ikinci grup sürücüler için en fazla üç yıl aralıklarla muayene ve tetkik edilmek suretiyle sürücü belgesi verilebilir.

TEMED DİABETES MELLİTUS VE KOMPLİKASYONLARININ TANI, TEDAVİ VE İZLEM KILAVUZU-2017

TEMED Diabetes Mellitus Çalışma ve Eğitim Grubu tarafından hazırlanmıştır.

2017 - ANKARA

www.turkendokrin.org TEMED Diyabet Klavuzu-2017

İş Yerinde Diyabet – TEMD Önerileri

- İş bulma ve iş yerinde güvenli çalışma aşamalarında diyabetli birey aleyhine ön yargıları kırmak ve negatif anlamda ayrımcılığı önlemek için sağlık otoriteleri ve diyabet konusunda çalışan sivil toplum kuruluşları tarafından işverenlere gerekli bilgilendirmeler yapılmalıdır.

İş Yerinde Diyabet – TEMD Önerileri

1. Bir işe başvuran diyabetli kişi, tıbbi öz geçmişi, hastalığının aşaması, kullandığı ilaçlar ve başvurduğu işin gerektirdiği özel koşullar göz önüne alınarak bireysel bazda değerlendirilmelidir.
2. İşe başvuran hastanın işe uygunluğu açısından diyabetinden kaynaklanan tereddütler varsa, durumun diyabet tedavisi konusunda uzman bir hekim tarafından değerlendirilmesi istenmelidir.

İş Yerinde Diyabet – TEMD Önerileri

3. İş ortamı ve yapılan işin diyabetli kişi için bir risk oluşturup oluşturmadığı objektif bir şekilde değerlendirilmeli, gerekirse koruyucu önlemler ve pozitif ayırimcılık uygulanmalıdır.

4. Diyabeti iyi kontrol edilmiş, ciddi komplikasyonları bulunmayan diyabetli kişiler her türlü işi yapabilirler. Ancak tekrarlayan ciddi hipoglisemileri olan kişilerin özel dikkat gerektiren bazı işlerde (yüksek irtifada çalışma, ateşli silah kullanımı, ağır iş makineleri kullanılması vb) çalıştırılmaları riskli olabilir.

İş Yerinde Diyabet – TEMD Önerileri

5. *İş yerinde verimli çalışabilmesi için diyabetli kişiye uygun bakım olanakları (TBT'ye uygun ana ve ara öğünler, fiziksel aktivite düzenlemeleri, SMBG, tedavi olanakları vb) sağlanmalıdır.*
6. *Özellikle yoğun insülin tedavisi altındaki diyabetli bireylerin değişen vardiyalarda çalıştırılması önlenmelidir.*
7. *İşyeri hekimi diyabetli bireyin diyabet bakımını üstlenen hekimi ile işbirliği içinde olmalıdır.*

David Cameron

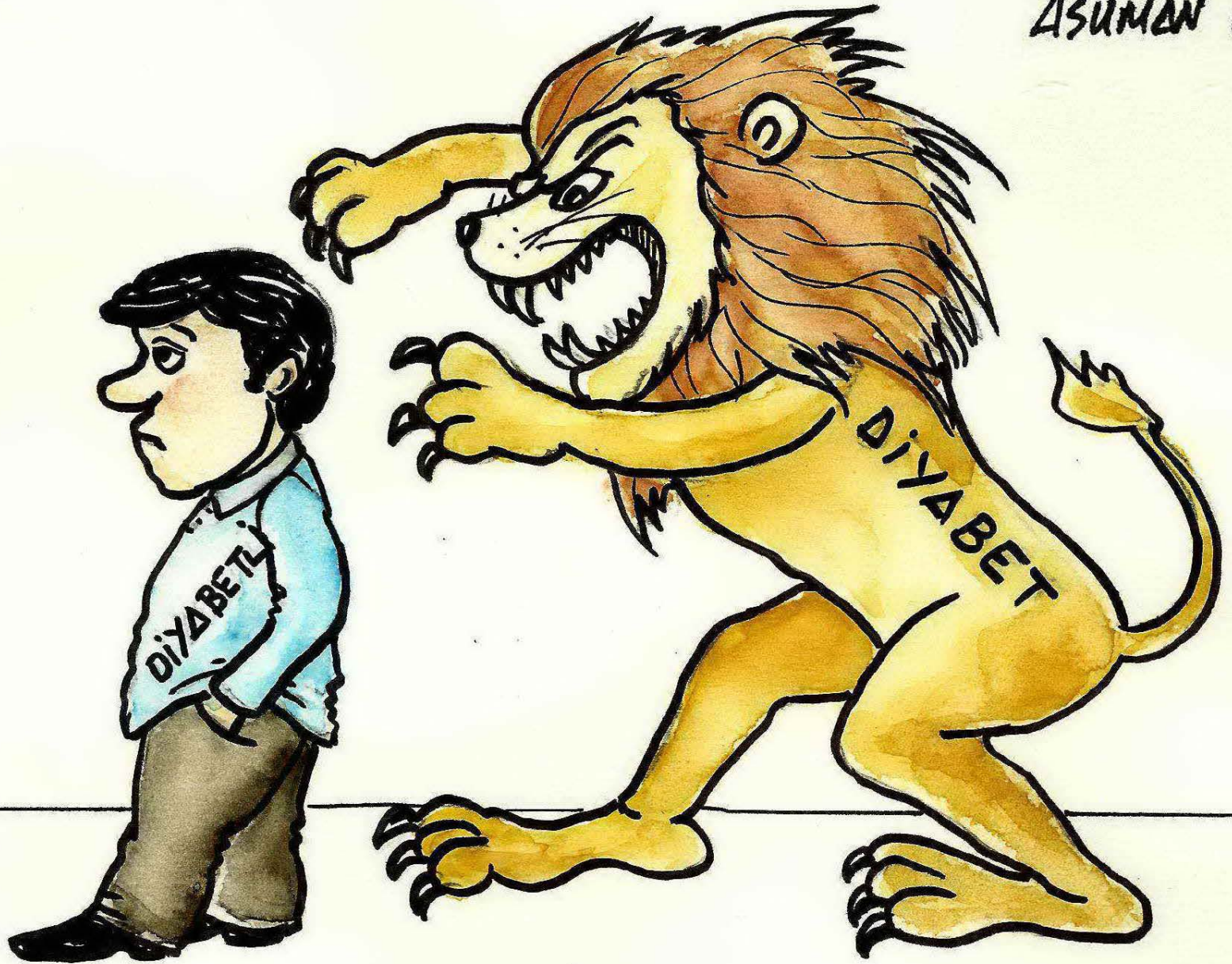
Theresa May

ASUMAN 12'

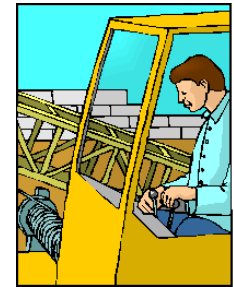
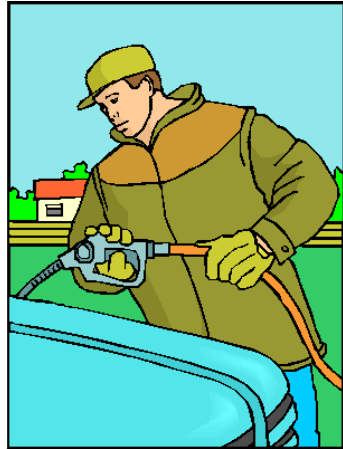
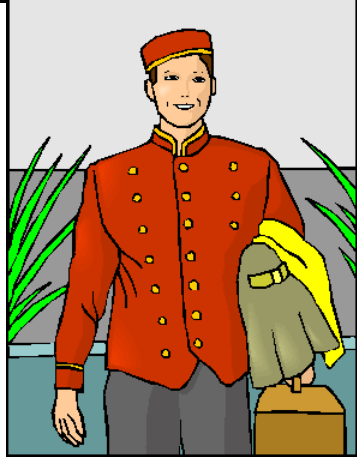
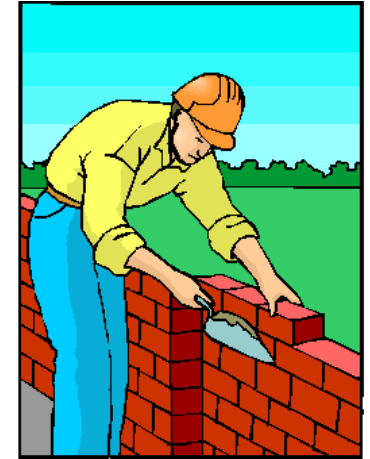
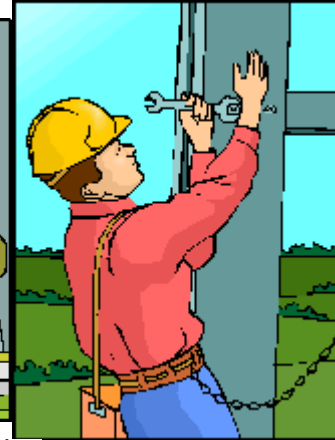
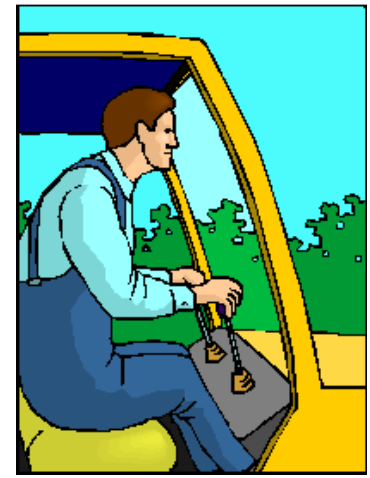
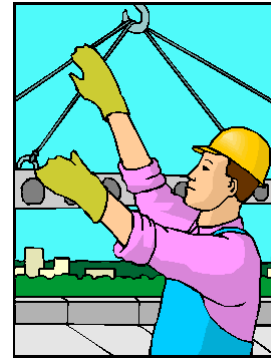
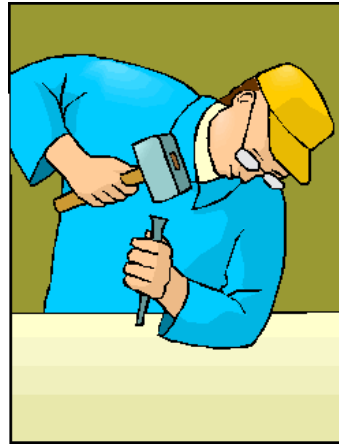
ASUMAN 12'

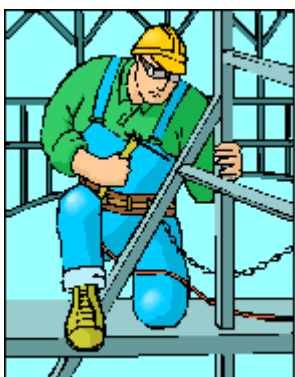

Teşekkürler

ERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ

Box 2.8:

Action of insulin on the adipocyte

The effects of insulin on adipose tissue.

The patient developed type 1 diabetes mellitus in 1941 at the age of 17 years. She injected herself daily over a period of some 47 years with approximately 60 Units bovine soluble insulin using only two injection sites on her thighs.

The remarkable effects of locally injected insulin on the accumulation of triglyceride into adipocytes are graphically illustrated in Box 2.8. Whilst this was likely to have been caused by *de novo* lipogenesis from glucose, it is generally believed that on a Western diet, triglycerides are usually accumulated in adipocytes by uptake from plasma (Box 2.9).

Text from previous page:

